

Nader onderzoek
Vleermuis en steenmarter

Helhuizerweg 16 Holten

Nader onderzoek vleermuis en steenmarter

Helhuizerweg 16 Holten

Colofon

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Eigenaar gebouwen

Projectnummer en versie: 8216 versie 1.0	Status: Definitief
Auteur: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise e.a
Ligging projectgebied: Helhuizerweg 16 Holten	Rapportdatum: 26-11-2025

Correspondentieadres:

Nobelstraat 7-5
7131PZ Lichtenvoorde

E: info@natuurbankoverijssel.nl

T: 0850-509852

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Natuurbank Overijssel accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Natuurbank Overijssel uitgevoerde onderzoek. Natuurbank Overijssel is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbank Overijssel; opdrachtgever vrijwaart Natuurbank Overijssel voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Onderzoeksvraag.....	4
1.3	Reikwijdte.....	4
HOOFDSTUK 2	HET ONDERZOEKSGBIED.....	5
2.1	Situering	5
2.2	Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
HOOFDSTUK 3	METHODE	6
3.1	Vleermuizen	6
3.2	Steenmarter	7
3.3	Overige soorten.....	7
3.4	Onderzoekers	7
HOOFDSTUK 4	RESULTATEN.....	8
4.1	Vleermuizen	8
4.2	Steenmarter	8
4.3	Andere soorten	8
HOOFDSTUK 5	SAMENVATTING EN CONCLUSIES.....	9
5.1	Samenvatting.....	9
5.2	Conclusie	9

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Natuurbank Overijssel heeft opdracht gekregen een aantal agrarische bijgebouwen op het adres Helhuizerweg 16 te Holten te onderzoeken op verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarters. Dit onderzoek is uitgevoerd vanwege de voorgenomen sloop van de gebouwen. Gericht aanvullend onderzoek naar deze dieren is noodzakelijk omdat de functie van deze gebouwen voor vleermuizen en steenmarters niet, of niet volledig, vastgesteld kan worden op basis van een visuele inspectie tijdens een verkennend natuurwaardenonderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd op 4 november 2024. De bevindingen van dat onderzoek zijn gerapporteerd in rapport 6973 van Natuurbank Overijssel (eigen uitgave Natuurbank Overijssel).

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuizen en steenmarters gepresenteerd. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode juni - september 2025.

In het kader van de zorgplicht (Art. 11.27, Bal) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Omdat met een eenmalige visuele inspectie, de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen, niet (volledig) vastgesteld kan worden, was gericht vervolgonderzoek noodzakelijk.

1.2 Onderzoeksvraag

Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te kunnen geven op de volgende onderzoeksvragen:

1. Bezetten vleermuizen een verblijfplaats in de te slopen bebouwing in het onderzoeksgebied? Zo ja, welke soort, welke aantallen, welke functie heeft de verblijfplaats en waar bevindt zich de verblijfplaats?
2. Bezet een steenmarter een verblijfplaats in de te slopen bebouwing in het onderzoeksgebied? Zo ja, in welke gebouw bezet de steenmarter een verblijfplaats?

1.3 Reikwijdte

Voorliggend rapport is eenvoudig van opzet. Niet relevante informatie verkregen tijdens het onderzoek wordt niet meegenomen in dit rapport. Natuurbank Overijssel beseft dat natuuronderzoek kostbaar is en probeert de kosten voor de opdrachtgever zo laag mogelijk te houden, onder andere door het rapport kort en bondig op te stellen met uitsluitend de benodigde en relevante informatie zoals methode, verantwoording van de afgelegde bezoeken en weergave van de bevindingen.

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGBIED

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd op het adres Helhuizerweg 16 te Holten. Het ligt in het buitengebied en wordt omgeven door landelijk gebied.

2.2 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied vormt een deel van een agrarisch erf en bestaat volledig uit bebouwing. In het onderzoeksgebied staan verschillende (kalver)stallen, een werktuigenberging en oude schuur. Op de onderstaande afbeelding wordt de begrenzing van het onderzoeksgebied weergegeven met de gele lijn.

Luchtfoto met daarop aangegeven de begrenzing van het onderzoeksgebied (gele lijn) (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoeksmethode verwoord.

3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Voor het in kaart brengen van verblijfplaatsen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van het gebouw in het onderzoeksgebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbewonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats van dwergvleermuizen. De bebouwing wordt niet geschikt geacht als (massa) winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen vanwege het ontbreken van meerdere bouwlagen en de geringe 'massa' van de gebouwen.

Aanpassing vleermuisprotocol 2025

In februari 2025 is het vleermuisprotocol aangepast. Deze aanpassing treft uitsluitend onderzoek naar meervleermuizen om de omgeving van bekende kraamverblijven en mannengroepen en onderzoek naar paarverblijfplaatsen van deze soort. Voor paarverblijf- & zwermplaatsen is de definitie van de objecten aangepast, de inspanning is niet bedoeld voor gebouwen zoals woonhuizen, maar denk hier aan bruggen, sluizen, gemalen, elektriciteitshuisjes, boomholtes, vleermuiskasten, stadsmuren, bunkers, meerpalen, ijskelders, forten, verlaten gebouwen, schoorstenen, putten, etc.

De aanpassing bestaat uit het uitvoeren van extra bezoeken, indien de onderzoekslocatie in de directe omgeving van een bekende kraamkolonie ligt, en een ochtendronde in juli in de buurt van een mannengroep. Onderzoek naar een paarverblijfplaats start vanaf zonsopgang.

Het geactualiseerde protocol schrijft nu ochtendonderzoek voor in plaats van avondonderzoek. In gebieden nabij kraamkolonies zijn twee ochtendrondes verplicht in de kraamperiode. In zowel de rode gebieden (kraamkolonies) als de blauwe gebieden (mannenverblijven) is een extra ochtendronde in juli nodig voor het opsporen van satellietverblijfplaatsen. Onderzoek naar paarverblijfplaatsen hoeft niet plaats te vinden bij door mensen bewoonde objecten, zoals woningen en appartementengebouwen.

De onderzoekslocatie ligt niet nabij een bekende kraamkolonie of mannengroep van meervleermuizen (NDFF, 2025). Het onderzoek hoeft daarom niet afgestemd te worden op mogelijke aanwezigheid van een kraam-, satelliet- of paarverblijfplaats.

Algemeen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september zijn uitgevoerd in verband met onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

Door deze onderzoekers strategisch te positioneren, kunnen alle in- en uitvliegende dieren waargenomen worden. Ook kunnen zo vliegpatronen ontdekt worden. Vliegpatronen kunnen een sterke aanwijzing zijn voor de aanwezigheid van een kolonie in de omgeving. Eén onderzoeker heeft het onderzoek in de kraamtijd uitgevoerd.

In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

<i>Datum</i>	<i>Tijd</i>	<i>Zon onder/op*</i>	<i>Aantal onderzoekers</i>	<i>Weersomstandigheden</i>
03-06-2025	21:45-00:20	21:49 uur	4	Droog, 16 °C, matige wind, bewolkt
28-06-2025	22:00-00:30	22:00 uur	4	Droog, 21 °C, zwakke wind, half bewolkt
11-07-2025	02:25-05:27	05:25 uur	4	Droog, 13 °C, matige wind, half bewolkt
22-08-2025	21:50-23:50	20:42 uur	1	Bewolkt, droog, zwakke wind 18 °C
15-09-2025	21:10-23:10	19:47 uur	1	Bewolkt, droog (na buien overdag), zwakke wind, 17 °C

*Bezoekschema vleermuisonderzoek (*bron: www.knmi.nl)*

3.2 Steenmarter

Er bestaat geen goedgekeurd onderzoeksprotocol voor onderzoek naar verblijfplaatsen van steenmarters. Onderzoek met behulp van cameravallen is geschikt om de aanwezigheid van het dier op locatie vast te stellen, maar daarmee wordt nog geen verblijfplaats in de te slopen gebouwen vastgesteld. Steenmarters verlaten de verblijfplaats in de avondschemering en steken daarbij vaak open ruimtes, zoals verharding, over. Ook lopen ze niet zelden over het dak van het gebouw of wordt hun aanwezigheid verraden door alarmerende vogels, in het bijzonder merels. Jonge steenmarters zijn vrij luidruchtig. Niet alleen maken ze vaak sociale geluiden, ze maken als ze ouder zijn 's avonds en 's nachts ook veel stommelgeluid tijdens het ravotten. Tenslotte verraden de dieren zich vaak door prooiresten en uitwerpselen die zichtbaar of goed te ruiken zijn.

Tijdens alle bezoeken aan het plangebied is gelet op steenmarters in het plangebied. Er is daarbij gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Onderzoekers zijn drie maal in de schemering en vijf maal in de avond in het onderzoeksgebied geweest. Deze aanwezigheid van deskundigen op het erf, moet voldoende inzicht verschaffen in de aan- of afwezigheid

3.3 Overige soorten

De aanwezige onderzoekers letten tijdens hun bezoeken aan het onderzoeksgebied uiteraard ook op andere beschermde soorten die aanwezig zijn in het onderzoeksgebied, zoals huismussen, egels, steen-, bos- en kerkuilen.

3.4 Onderzoekers

Natuurbank Overijssel beschikt over een team deskundige veldbiologen. Zij hebben aantoonbare kennis en ervaring met het uitvoeren van veldbiologisch onderzoek. Alle veldbiologen hebben een interne training van ervaren onderzoekers gehad en hebben meerdere jaren ervaring met dit type werk. De meeste veldbiologen zijn naast hun werk voor Natuurbank Overijssel ook in hun eigen tijd actief in één of meerder onderzoeken in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring. Alle veldbiologen van Natuurbank Overijssel voldoen aan de eisen die gesteld worden aan dit type werk.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in de gebouwen in het onderzoeksgebied.

Er zijn tijdens alle bezoeken vleermuizen waargenomen. Daarbij ging het hoofdzakelijk om gewone dwergvleermuizen die langs vlogen over de Helhuizerweg en soms kortstondig foerageerden rond de zomereiken laanbomen. Er zijn nooit meer dan twee foeragerende gewone dwergvleermuizen tegelijkertijd waargenomen langs de oostrand van het onderzoeksgebied.

Op 11 juli werd één, mogelijk twee maal een overvliegende rosse vleermuis opgemerkt. Deze vlogen over het erf in onbekende richting (niet gezien).

Op 3 juni werd een langs vliegende laatvlieger opgemerkt. Deze vloog 45 minuten na zonsondergang langs de laanbomen in noordelijke richting.

4.2 Steenmarter

Er is geen verblijfplaats van een steenmarter vastgesteld in het onderzoeksgebied. Er is tijdens het veldbezoek in het geheel geen steenmarter waargenomen tijdens het onderzoek.

4.3 Andere soorten

Er zijn tijdens het onderzoek geen andere beschermde soorten waargenomen die een verblijfplaats bezetten in het onderzoeksgebied. Zo zijn geen steen-, bos- of kerkuilen waargenomen en is geen egel waargenomen tijdens de veldbezoeken.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Samenvatting

In 2025 zijn verschillende gebouwen op een agrarisch erf aan de Helhuizerweg 16 te Holten onderzocht op de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen en steenmarter. Het onderzoek is uitgevoerd conform het daarvoor geldende onderzoeksprotocol (vleermuisprotocol, versie februari 2025) of volgens een eigen onderzoeksmethode (steenmarter).

Er is geen verblijfplaats van vleermuizen of steenmarter in het onderzoeksgebied vastgesteld. Ook zijn geen andere beschermde waarden vastgesteld, zoals een nestplaats van huismussen of gierzwaluwen.

5.2 Conclusie

Er hoeft bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden geen rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen of steenmarter.

Geraadpleegde bronnen

Kennisdocument huismus (BIJ12)
Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12)
Kennisdocument steenuil (BIJ12)
Kennisdocument Laatvlieger (BIJ12)
De steenmarter. KNNV Uitgeverij.

Internet:

www.sovon.nl

www.kadaster.nl

Vleermuisprotocol 2021, versie februari 2025